

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quales examinatores debeant esse ad supradictum examen peragendum.
§. 3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

edicti se subscriberent examinandos: ac ex consuetudine admitti; ideoque in edicto hanc tacitam conditionem imbibendam, inquam, esse beneficium ius, quod in termino edicti fuerint descripti, nisi ante peractum examen alij digniores praescribantur.

3. Rursus dubitabis, an habens parochiale, possis te examinandum subscribere, & debeat ad concursum admitti? Ratio difficultatis est; quia beneficium parochiale assumitur cum intentione ibi perpetuo manendi: celebrat enim beneficium cum sua Ecclesia spirituales nuptias. Deinde una parochialis cum alia compari non potest. At omnino tenendum est, te posse subscribere examinandum, admittique debere, & si ceteris dignior appareat, tibi beneficium prouideri, sic Garc. 9. p. de benef. c. 2. n. 209 August Barb. super decretum concilij. n. 13. refert decretum a sacra congregatione, & ratio est, Quia ex beneficio habito non est redditus in capax aliud obtinendi, cum non assumptis illud cum obligatione illud in perpetuum retinendi, sed solum dum aliud commodius se tibi non obtulerit. Neque incompatibiles vnus beneficij cum alio probat te non posse illud obtinere, si illo obtento possessum dimittas, sed solum probat te non posse simul vtrumque retinere.

S. I. I.

Quales examinatores debeant esse ad supradictum examen peragendum.

1. Expenditur Trident. decretum.
2. An si non eligantur sex, sed quatuor examinatores, vitietur electio? Affirmat Garc. Sed patitur eius resolutio difficultatem.
3. Quanto tempore duret horum examinatorum designatio.
4. Si intra annum senarius numerus non perseverat, non spirat in reliquis officium.
5. Quid si vnus, vel duo tantum remaneant in illis perseverat.
6. Qualiter elapso anno designationis, & non celebrata synodo, possit Episcopus examinatores designare.
7. In particulari, & in genere designari examinatores possunt.
8. An si in genere & sub qualitate officij designentur, comprehendantur successores? Affirmant aliqui, Contrarium est verius.

1. **C**onstat ex Trident. dicto cap. 18. sess. 24. examinatores parochialium debere esse magistros, seu doctores, aut licentiatos in theologia, aut iure canonico, vel alios clericos, seu regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam seculares, qui ad id videbantur idonei, electos tamen in synodo diocesana, in qua ad minus sex eligendi sunt; licet non omnes simul ad examen concurrere debent, cum tres tantum sufficiant, omnes tamen iurare debent ad sancta Dei Evangelia, se quacunque humana affectione postposita fideliter munus executionis, Neque occasione huius examinis quidquam auere, vel post accipere possunt, aliam simoniam incurrere, tant ipsi, quam dantes: neque ab ea absoluti possunt, nisi dimissis beneficiis, quae quomodocumque etiam antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles redduntur.

2. Verum, ut supradictum Trid. decretum clarius innotescat, aliquot difficultates proponende sunt. Prima, an si Episcopus in synodo diocesana eligat solum quatuor, vel quinque examinatores, electio valida sit, & electi examinatores synodales reputentur, ita ut cum illis examen celebrari possit? Negat Garc. 9. p. de benef. cap. 2. num. 64. & refert decretum a sacra congregatione: cum enim concilium statuat singulis annis in synodo diocesana debere ad minus sex examinatores proponi, qui solum quatuor proponeret, formam propositionis non seruaret. Ergo est nulla propositio ex defectu formae. Quod confirmari potest, ex eo quod eadem sacra congregatio decidit, ut refert Garc. supra. Aloysius Riccius praxi fore Ecclesiastic. resolut. 761. Margarita casuum conscientiae, verbo examinatores, num. 1. si anno transacto non supersint sex examinatores ex designatis, non esse pro legitimis habendos. Ergo à fortiori non erunt legitimi, si à principio sex designati fuerint. Et ratio huius decisionis esse potest, ut facilius possit Episcopus examen peragere, eligens ex pluribus. Faceret ob auctoritatem sacrae congregationis hanc sententiam amplectendam esse. Nam illa seclula non leui ratione fulciri possit, designationem quatuor examinatorum valere, esto designans male faceret minus quam sex designando. Finis namque concilij solum est, ut examen coram tribus examinatis in synodo deputatis celebraretur; qui finis obtineri potest, tamen solum tres examinatores designentur. Quod vero horum trium examinatorum designationis, aliorum trium designatio coniungatur, per accidens esse videtur ad finem praecipuum concilij, & extra formam ab ipso praescriptam. Et confirmari potest Nam si anno durante, in quo fuerint sex examinatores in synodo designati, aliqui moriantur, non ideo superstitibus, etiam si vnus sit, desinat esse legitimi examinatores, Ergo signum est defectum in numero senatorum non esse de iustitia. Haec argumentationis gratia proposita

sunt. Non tamen ut à sententia canonizata per sacram congregationem recedat.

3. Secunda difficultas est, quanto tempore duret hae examinatorum designatio? Videtur namque solum vnico anno durare: si quidem concilium decreuit, ut examinatores singulis annis in synodo diocesana designentur, tacite indicans se nolle, ut vltra annum designatio proficiat. Ceterum dicendum est, celebrata synodo singulis annis designationem examinatorum cum celebratione nouae synodi cessare, ut ex dicto concilio constat. At si singulis annis synodus non celebratur, designatio examinatorum finito anno non spirat, sed durat quousque alia designatio in synodo succedat. Si quidem concilium solum dixit, ut singulis annis designatio in synodo fiat, supponens singulis annis synodum celebrari debere. Ergo synodo non celebrata, nec designatione facta, non cessat prima designatio, cum nihil de hac cessatione concilium dixerit; & ita tenent referentes à sacra congregatione decedunt: Garcia 9. p. de benef. cap. 2. n. 73. Francisc. Leo in thesaur. fore Ecclesiastic. par. 2. cap. 3. num. 25. August. Barbosa de potest. episc. 3. p. allegat. 60. num. 40. & in remission. concil. num. 21. Quod censio limitandum cum Garc. & Barbosa supra: modo clauso anno sex supersint: nam si clauso anno hic numerus non perseverat, omnium examinatorum officium spirat, ut dictum est num. praeced. Quia non est locus exequendi dispositionem concilij requiritur, ut ordinarius ex sex designatis examinatoribus tres ad minus eligat, cum non ad alia sex designati, inter quos possit electio fieri.

Tertia difficultas est, an si intra annum designationis hic numerus senatorum non perseverat, spirat reliquorum examinatorum officium. Ratio difficultatis est nuper tacta; quia sententia non potest forma à concilio praescripta in electione examinatorum, quae est ut ex sex in synodo designatis tres eligantur. Quod à fortiori procedit, si duo, vel vnus tantum remaneret, dicendum tamen est, durante anno assignationis officium examinatorum in remanentibus non cessare. Quia quomodo non erat, ut designatio prius facta spiraret, dum alia loco ipsius subrogari non potest; sed nullatenus subrogari potest intra annum alia designatio synodalis, cum synodus solum singulis annis celebranda sit. Concil. cap. 2. sess. 24. de reformat. Ergo designatio prius facta non spirat. Barbosa allegat. 60. n. 49. Garc. de benef. 9. p. cap. 2. num. 69. Neque obstat ratio contraria. Negari enim potest, non seruari formam à concilio praescriptam. Nam etiam non remaneant sex examinatores, ex quibus tres eligi possunt, sufficit, quod remaneant tres eligendi ex sex, qui fuerint in synodo designati.

5. Sed quid si vnus, vel duo tantum remaneant, censio adhuc in illis officium examinatorum perseverare ob rationem dictam. Quia non potest noua synodalis designatio fieri: ita refert decretum Garc. supra. Neque obstat non posse ibi seruari formam praescriptam electionis, cum non dentur tres examinatores synodales, qui eligantur. Non, inquam, obstat; quia quando forma seruari non potest praecise, ut dispositio est, sufficit si eo modo, quo fieri potest, seruetur. Tiraquei, de legit. censurabil. gloss. 6. v. 6. 3. c. 69. Flamin. Paris. de reformat. lib. 7. quass. 5. num. 19. Cum autem remanente vno, vel duobus examinatis saltem ex parte seruetur forma, dicendum est illos in officio remanere. Requiritur tamen, ut Episcopus cum consilio capituli loco mortuorum, vel absentium subroget alios ex antiquis examinatis, aut illis deficientibus, qui sibi melius vbi fuerint, saltem vsque ad numerum senatorum, quae haec designatio loco designationis synodalis, dum fieri non potest, succedit. Garcia à num. 70.

6. Quarta difficultas est, an elapso anno designationis, & synodo non celebrata possit Episcopus cum consilio capituli examinatores designare, quibus cum examen legitime celebraretur. Affirmat August. Barbosa 3. p. de potest. Episcop. allegat. 60. num. 50. & fuit à Rota sapie decretum, prout refert Aloysius Riccius praxi, decis. 4. 18. in 1. edit. & resolut. 3. 52. n. 2. edit. Garc. 9. p. de benef. cap. 2. n. 90. & seqq. Ratio est, quia Episcopo iure ordinatio competit examinatores ad beneficia designare: cap. acceptimus: & ibi Glossa aate & qualitate. Quae potestas per concilium sublata non est, sed solum praescriptus modus illa vendendi, scilicet in synodo diocesana, casu quo synodus diocesana celebraretur. Ergo non celebrata synodo poterit Episcopus examinatores designare, sicut potest, quando intra annum designantur. Et confirmari potest à simili ex designatione iudicum synodali, qui ad minus quatuor ex praescripto concilij sess. 25. cap. 10. de reformat. designari debent in conciliis prouincialibus, aut diocesanis; si de facto deessent, poterit ordinarius cum capituli consilio subrogare alios vsque ad futurum prouinciale, aut diocesanum synodum: neque ibi limitatur, ut sit intra annum designationis. Verum supradictam sententiam solum existimo veram casu quo Episcopo ob pestem, vel aliud impedimentum non liceret synodum congregare. Nam illo in casu credendum est eius designationem cum consilio capituli subrogari loco designationis synodalis, sicuti subrogatur designatio examinatorum, cum intra annum designationis designati moriantur, eo quod synodus ex iure tunc congregari non possit. At casu quo Episcopus

in culpa esset non congregandi synodum. nequaquam eius designatio extra synodum valeret. Quia esto essent examinatores signati à potestate illos designare, quia tamen non designantur in synodo, quae celebrari potest, non sunt examinatores, quales concilium ad parochiales requirit. Neque obstat argumentum desumptum ex iudicialibus synodalibus. Quia eorum designationem non statuit concilium fieri singulis annis, neque in synodo, sicuti statuit de examinatores synodalibus: imo potius expressè ordinatio facultatem concessit deficientibus capituli usque ad futuram synodum. Adde, forte est probabilius non posse ordinari lapsò anno designationis in synodo iudices synodales designare, si per ipsum stat, quominus synodus celebretur. *Garc. 9. part. de benefic. cap. 2. numer. 79.*

7 Quia difficultas est, qualiter hæc examinatio designatio faciendae est, an in particulari exprimendo personam, an sufficit in genere exprimendo officium, ut si designaretur examinatio synodalis canonicis magistralis, doctoralis, prior talis monasterii, &c. Ceterum est utroque modo fieri posse: quia utroque modo potest persona exprimi, & cognosci. Qui enim canonicum magistralium, & doctoralem in examinatores designaret, faceret exprimeret possidentes de presenti illas præbendas intelligendos esse.

8 Dubium tamen est, an etiam successores, & subrogati in illis præbendis intelligantur? Affirmat Petrus de Ledelm. in *sum. 2. tract. 7. c. 7. concl. 7. circa tertiam difficultatem*. & testatur sic via & consuetudine in Hispania esse receptum, & à viris doctis approbatum. Et ratio esse potest, quia illa verba generalia sunt, & sufficientia successores comprehendendi. Neque talis comprehensio videtur concilii dispositioni obstare. Nam esto successores in particulari approbati non possint à synodo, cum sint incogniti, approbantur tamen in genere titulo dignitatis, & officii, sicut sub eo titulo designantur. Et sicut Pontifex in suis receptis commissis vicario dicecesano, non solum approbat vicarium presentem, & de illius probitate confidit, sed approbat futurum, & successorem, quia credit (moraliter loquendo) neminem in illo officio constitutum esse, qui aptus non sit ad munus sibi commissum obendum: ita de examinatores synodalibus sub nomine dignitatis approbatus dicendum videtur.

Nihilominus verius est, hanc sub nomine dignitatis designationem successores, & in dignitate subrogatos nequaquam comprehendere sic tradit Garcia 9. p. de benefic. c. 2. à numer. 339. ibique pluribus Rotæ decisionibus comprobatur. Ratio ea est, quia concilium illa generica propositione, & synodi approbatione contentum non est. Quod inde colligitur: quia petiti, singulis annis examinatores designari, & supponit designatos non posse: quæ non coheret cum designatione facta ratione dignitatis: nisi enim personæ ob dignitatem, & officium ad examen approbarentur, ut quid singulis annis denuo eligendi erant, & à synodo approbandi, cum ratio approbationis, & designationis eadem perseveret, neque designati morentur; tamen si plures decederent, designatio non personam, sed dignitatem respicit, quod est contra communem stylium & contra verba concilii loquentis de iudicialibus synodalibus, & idem est de examinatores, *iss. 2. c. 10. de res. lib. 1. si aliquem interim ex designatis mori contigerit*. Supponit ergo concilium designationem cum persona debere contingi, non cum dignitate. Vide *tract. de legib. disp. 4. par. 16. §. 7. n. 4.*

§. IV.

Qualiter examen ad parochialem præstandum fit.

- 1 Omnes subscripti peracto termino edicti examinandi sunt ab Episcopo, & peracto examine denunciandi qui fuerint idonei.
- 2 Examen factum ante finitum terminum (esto aliqui existiment valere) nullo modo sustinendum est.
- 3 Ob digniorem desistentiam, vel non comparitionem non est examen impediendum.
- 4 Quid si electione facta electus desistat, vel decedat?
- 5 Examen factum ab Episcopo cum tribus examinatores synodalibus, & alio non synodali: affirmant aliqui fore irritum, verius est oppositum.
- 6 Qualiter vota examinatum paria, aut singularia debent esse, ut illis accedere possit Episcopus.
- 7 Examen factum ab examinatores, qui iuramentum non præstiterunt, vel synoniam commiserunt, negat aliqui valere, verius est validum esse.
- 8 Examinatores tenentur non solum de scientia, sed de astate, & qualitate ad beneficium requisitis providendum examinare.
- 9 Aliquis placet obligatum esse denunciare, qui sint digniores. Probabilius est hoc iudicium Episcopo remitti. *Ferd. de Castro Sum Mot. Pars II.*

10 Ab examine parochialium notorie dignis non excusatur.

1 Ceterum est transactio constituto termino edicti, omnes qui descripti sunt examinandos esse ab Episcopo, seu eo impedito ab eius vicario generali, atque ab aliis examinatores non paucioribus, quam tribus, quorum votis, si pares, aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, vel vicarius, quibus magis videbitur; debentque supradicti examinatores iuramentum præstare fideliter suum munus exequendi, nihilque occasione huius examinis ante, vel post recipere. Peractoque examine denunciare debent, quos repererint idoneos astate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunitis: sic Concilium Tridentinum *sess. 24. cap. 18. de reform.* Modus autem huius examinis præscriptus non est; sed ille erit observandus, qui in qualibet diocesi receptus fuerit, quique aptior visus fuerit ad cognoscendam examinatorum aptitudinem summo petere procurando, ut quantum fieri possit æqualitas inter examinandos observetur, aduertentes ad insigniores Ecclesias graviora certamina fieri æquum esse.

2 Circa supradictam doctrinam dubitabis primo, an examen factum ante transactum terminum edicti nullum sit ipso iure, nullaque provisio inde secuta? Nota apud Garcia 9. p. de benefic. c. 2. §. 26. & Lambert. de iure paron. 2. p. 12. q. 6. art. 2. §. 5. affirmat esse nullum comparente aliquo ante transactum terminum edicti, *ex c. fin. de elect. in 6.* At nullo comparente sustinendum esse; probantque à simili ex collatione facta ab Episcopo sꝑto patrone laico, qui si intra tempus sibi concessum ad præsentandum reclamaverit, non subsistit, at non reclamante firmiter habet.

Ceterum dicendum omnino est nullo casu valere: sic Garcia *supra num. 327.* Tum quia electiones factæ ante terminum edicti appositi omnino cessantur. *in dicto cap. fin. de electione, in 6.* nulla distinctione facta, an postea compareat, vel non compareat competitor. Ergo idem dicendum est de hoc examine, & provisione facta. Quia militat eadem ratio, ut videbimus. Tum quia concilium designans tempus prægendi hoc examen vitur ablativo absoluto: inquit enim *transactio constituto tempore*, qui modus loquendi in his, quæ de iure non insunt, inducit conditionem, & formam; *leg. à restatore, ff. de conditionib. & demonst. & pluribus comprobatur Saas. lib. 3. de matr. disp. 5. num. 2. in 2. argumen. iuncto num. 4.* Tum quia concilium, & constitutio Pij V. annullat omnes provisiones factas contra, vel præter formam à se constitutâ. Constituit autem, ut transactio tempore edicti examen fiat. Ergo aliter factum nullum est, & consequenter provisio inde resalans. Ratio vero, quare terminus edicti expectandus sit, traditur à Rota in vna Tolejana parochialis de Alcaudete coram D. Seraphino 3. Julij, 1595. & colligitur *cap. fin. de electione, in 6.* ne inquam per præventionem vnius alij, qui se volunt opponere, supplantentur, & Ecclesia detrimentum patiar, carens ministris dignioribus, Neque obstat exemplum de collatione facta sꝑto, patrono. Nam esto concedamus valere ipso non reclamante, ideo est quia in favorem ipsius annullatur; qui favori ipse cedit, dum non reclamatur: provisio parochialium sine examine, & examen ante finitum terminum edicti annullatur in favorem Ecclesiarum, & oppositorum, qui esse possunt: quæ ratio, siue competitorum compareant siue non, semper perseverat.

3 Secundo dubitabis, an si ex descriptis desistant digniores, vel non compareant ad examen transactio prædicto termino edicti, possit ordinarius illis sꝑtis reliquos examinare, & beneficium providere, vel teneatur novum edictum cum novo termino proponere?

Ceterum est ob nullius desistentiam, vel comparitionis nollitionem examen impediendum. Aliis in cuiusque voluntate esset provisionem beneficiorum impedire. Quapropter si semel descriptus desistit, quantumcunque dignissimus reperitur, vel termino signato non comparet nulla allegata causa, reliqui oppositores examinandi sunt, & illis beneficium providendum: sic à sacra congregatione decisum refert Garcia 9. part. de benefic. cap. 2. num. 216. Dixi nulla allegata causa: Nam si causam alleger, iudicio Episcopi legitimam, debet Episcopus aliquod tempus ad comparandum concedere, & interim provisionem detinere. Quod si factò examine qui reputabatur dignior cecidit, vel decedit, inter reliquos electio faciendâ est, neque vlla ratione novum edictum proponendum. Quia cum ipse iuri, quod sibi poterat competere, cesserit, vel amiserit, reliquis oppositoribus accessit.

4 Verum electione facta, si electus desistit, novum electum proponendum videtur, quia prior causa, & oppositio electione finitur. Limitat autem Garcia, *dicto cap. 2. num. 224.* ut procedat ante lapsum quadrimestre datum ex constitutione Pij V. ad significandum Papæ. Nam illo transactio non facta significacione, omnimoda dispositio ad Papam libere devoluta, etiam si Episcopus dedisset licet electo. Sed mihi nullo modo hæc limitatio placet. Quia hæc devolutio, & avocatio transactio quadrimestri, est apposita in penam negligentie ordinarij, ut ex ipsa bulla constat. Cum ergo in supradicto casu nullam ordinarij negligentiam habuerit, neque per ipsum steterit, quominus electio Romæ fuerit præsentata, nequaquam devolutio loci habere debet.